

2021MM019

VERSLAG van de digitale vergadering van de Statencommissie Utrecht Milieu en Mobiliteit van 10 februari 2021

Voorzitter:

drs. J.H. van Oort

Aanwezige woordvoerders:

H. van Essen (gedeputeerde), ir. R van Muilekom (gedeputeerde), A.J. Schaddelee (gedeputeerde), J.J. Bart (GroenLinks), S.A. Berlijn (JA21), drs. ing. D.G. Boswijk (CDA), I. Bouabid (Lijst Bittich), H. van Déun (PVV), A. Donker (SGP), M.C. Fiscalini (JA21), N. de Haan (ChristenUnie), J.A. de Harder (ChristenUnie), F. Hazeleger (SGP), W.M.M. Hoek (50Plus), drs. J.P. d'Hondt (PvdA), drs. B.C. de Jager (VVD), drs. E.A. Kamp (D66), H.M. Lejeune-Koster (PvdA), M. de Jong (GroenLinks), D.J. de Kruif (CDA), G.G.J. Mulder (PvdA), J.H. van Oort (ChristenUnie), ing. D.A. Oude Wesselink (GroenLinks), A.M. Poppe (SP), R. van Reenen (50Plus), A.G. van Schie (VVD), S.F. Van Ulzen (VVD), L.E. Veen (D66), P. de Weerd (PvdD), W. Wijntjes (CDA)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

dr. R.J. Poort (adjunct-griffier), M. Bollinger (Notuleerservice Nederland)

1. OPENING EN ALGEMEEN

1.1. Opening

De voorzitter opent de digitale vergadering en heet de aanwezigen, belangstellenden en insprekers hartelijk welkom.

1.2. Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

1.3. Mededelingen

De voorzitter deelt mee dat mevrouw Heidstra de commissie gaat verlaten. Hij wenst haar succes en plezier in de nieuwe baan bij de provincie.

Mevrouw Heidstra dankt daarvoor. Zij begint aan een nieuwe functie bij de afdeling cultuur, erfgoed en recreatie.

Gedeputeerde Schaddelee gaat in op het nationaal groeifonds en de planning. De kabinetsbrief van januari 2021 is aan de commissie gezonden. Daarin staat een globale planning. Half april 2021 komt de beoordelingscommissie met het advies over de inhoud van de plannen, het kabinet besluit in tweede kwartaal, dan wordt de propositie openbaar gemaakt met het advies van CPB en vervolgens valt in het najaar van 2021 de startbeslissing MIRT-verkenning. Het onderwerp is niet-controversieel verklaard door de Tweede Kamer. Met de gemeente Utrecht organiseert de provincie een informatiesessie, half april 2021.

Een tweede mededeling betreft de termijnagenda en het comité Busje Komt Zo in het Soesterkwartier van Amersfoort. In januari was met hen een vervolgesprek over Covid, lijn 1 en het bedrijventerrein. Er zijn geen uitbreidings- of wijzigingsplannen bij die lijn, wel werkt men samen aan het toekomstbestendig en vitaler maken van het Soesterkwartier, bijvoorbeeld met een wijkbus door vrijwilligers. In juni 2021 komt het vervolg daarover.

De derde mededeling gaat over de tramkruising bij de Symfonielaan in Nieuwegein, waar een jongen is overleden na een ongeval met een scooter. Na onderzoek worden maatregelen genomen om de kruising veiliger te maken. Met de wethouder van Nieuwegein is besloten overwegbomen te gaan plaatsen en de inrichting van het fietspad aan te passen. Een Statenvoorstel voor het budget voor de overwegbomen komt nog naar de commissie en spreker zal dan ook het rapport delen.

Gedeputeerde Van Muilekom wijst erop dat volgende week woensdag en donderdag een bijeenkomst over schone lucht wordt georganiseerd, met een aparte sessie over houtstook. Een tweede mededeling betreft een infosessie over de luchtvaart en de luchtruimherziening, aanstaande maandagavond. Met andere provincies en gemeentes is een zienswijze ingediend en de vraag is of dat afdoende is.

1.4. Rondvraag

50PLUS: verkeersonveilige inrichting van de N402

Mevrouw Hoek gaat in op het deel van de N402 vanaf N201 tot de rotonde bij het centrum Loenen aan de Vecht. Daar geldt een 80km-regime. In dit gedeelte ligt een aantal afslagen en een fietspad met een knip zonder aanduidingen, waar men van de ene naar de andere kant van de weg moet gaan bij de sportvelden De Heul, die door veel kinderen worden gebruikt. Bij De Heul is tevens de inrit voor de gemeentewerf met in- en uitstroom. Ook hier is de snelheid 80km. Afgelopen vrijdag is een kind onderweg naar de hockeytraining aangereden en die ligt met ernstig hersenletsel in het ziekenhuis. In het verleden zijn er ook ongelukken geweest met dodelijke slachtoffers, naast de vele aanrijdingen met schade. Er moeten snel borden worden geplaatst. De provincie moet er aandacht aan schenken, liefst met snelheidsbeperking tot 30km p/u, anders volgen er acties vanuit de bevolking. Er is veel woede omdat de weg niet goed op veiligheid is ingericht.

Gedeputeerde Schaddelee begrijpt de emotie. Verkeersveiligheid is belangrijk. Hij heeft contact gehad met de wethouder naar aanleiding van dit ongeval. Begin volgend jaar vindt onderhoud aan dit deel van de weg plaats. Daarbij wordt ook nader naar dit punt gekeken. Met omwonenden zijn al gesprekken gaande. Einde dit jaar is er meer duidelijkheid. Daarnaast is er de studie naar snelheid op de provinciale wegen. Die verschijnt na de zomer. Elk ongeluk neemt men serieus om de weginrichting nog eens te bekijken. Wellicht zijn er snel maatregelen mogelijk.

Mevrouw Hoek loopt de rillingen over de rug als het gaat om volgend jaar. Op korte termijn zijn maatregelen mogelijk en nodig voor het fietspad en de oversteekplaats, vooruitlopend op het proces. De heer De Jager steunt het pleidooi om de verkeerssituatie bij De Heul snel te verbeteren. In het mobiliteitsplan staat het voornemen voor het aanleggen van een rotonde op de N402 richting de Slootdijk. Wat is daarvan de toegevoegde waarde? Kan het budget ervoor worden ingezet voor het verbeteren van de verkeersveiligheid bij De Heul?

Mevrouw Poppe staat achter het pleidooi van mevrouw Hoek. Binnen twee of drie weken moeten borden worden geplaatst met de tekst 'Hou Rekening met Overstekende Kinderen', om de snelheid uit het verkeer te halen.

De heer Donker pleit ervoor een flitspaal neer te zetten.

De heer Kamp verzoekt de gedeputeerde ook de voorzitters van de sportclubs erbij te betrekken. Gedeputeerde Schaddelee wijst erop dat de plannen voor de Slootdijk nog niet vaststaan. Op de vraag om het budget voor de rotonde te besteden aan meer veiligheid bij De Heul antwoordt spreker dat geld niet het grootste probleem is. Bij groot onderhoud wordt per knooppunt bekeken wat er nodig en mogelijk is. Paniekvoetbal is niet verstandig, al was het ongeval ernstig. Deze week wordt bekeken wat voor borden er nu al staan, waarbij snelle maatregelen zeker worden overwogen. De provincie gaat zelf niet over flitspalen, wel het OM en de politie. Bij hen is deze locatie niet in beeld, wel vindt er regulier overleg plaats. Het bestuurlijk overleg met de wethouder gaat over groot onderhoud en de voorbereiding van de plannen, waarbij ook de omwonenden en de besturen van de sportverenigingen worden betrokken, zeker na dit noodlottige ongeval.

De voorzitter sluit de rondvraag af.

1.5. Vaststellen verslag Statencommissie Milieu en Mobiliteit van 20 januari 2021

Het verslag wordt met enkele kleine wijzigingen vastgesteld.

1.6. Termijnagenda versie 28-01-2021 en lijst moties versie 27-01-2021

Mevrouw Van Ulzen merkt op dat op de zomernota na geen Statenvoorstellen dit jaar zijn aangegeven. Zij vraagt om meer inzicht in wat er nog volgt. De RES 1.0 staat voor mei 2021 vermeld. Klopt dat?

Gedeputeerde Van Essen antwoordt dat 26 mei 2021 klopt. De RES 1.0 moet voor juli 2021 in alle waterschappen worden vastgesteld. Er zit twee jaar tussen RES 1.0, 2.0 en 3.0. De RES 1.0 wordt op 2 juni 2021 in de Staten geagendeerd. In een brief is de voortgang RES toegelicht. De agendering van de RES in deze commissie valt samen met de commissie Omgevingsvisie. Dat is wat ongelukkig, maar kon niet anders. Spreker zal de commissie informeren over nieuwe ontwikkelingen. In april-begin mei 2021 komt het Statenvoorstel naar de commissieleden.

De commissie heeft kennisgenomen van de termijnagenda.

1.7. Ingekomen brieven

De commissie heeft kennisgenomen van de brieven.

1.8. Grote projecten

Project Rijnbrug en Rondweg Veenendaal

Gedeputeerde Schaddelee deelt mee dat dit project op de termijnagenda van de commissie RGW staat. De vragen van de SGP over de planning worden beantwoord. De voortgang van dit project is verbonden aan het stikstofdossier. De PIP-procedure kan pas starten als er een oplossing is voor de uitstoot, afhankelijk van de vaststelling van de provinciale besluitvorming en de nationale ontwikkelingen. Daarnaast is er de uitspraak van de Raad van State over de A15 en de rekenmodellen van de vergunningen. Het is onduidelijk hoelang de vertraging zal duren. Ook over de financiële impact zal de gedeputeerde de commissie informeren.

2. Ter bespreking

2.1.

Memo vervolg commissiebehandeling N201

De heer Oude Wesselink begrijpt dat de voorzitter slechts één woordvoerder per fractie aan het woord wil laten, maar de afspraak is minimaal twee woordvoerders.

De voorzitter maakte die opmerking vandaag over de rondvraag waarbij geen commissiedebat moet plaatsvinden. Het staat de fracties vrij met twee woordvoerders te werken. De behandeling vandaag betreft de memo van de portefeuillehouder over het proces, en niet de N201 zelf.

Insprekers

Mevrouw Prins : **zie bijlage 1**

Mevrouw Hoek vraagt naar haar voorstel over de opritten bij de A2.

De voorzitter wijst erop dat enkel procesvragen zijn toegestaan.

De heer Van der Lans, als lid van de Dorpsraad, namens alle bewoners van Loenersloot: **zie bijlage 2**

Mevrouw Hoek is het met beide insprekers eens.

De voorzitter dankt de insprekers. Hun bijdragen worden meegewogen in het inhoudelijke vervolg. Hij gaat over op de commissiebehandeling van de memo van het college over het proces. Het gaat daarbij om de keuze uit drie mogelijkheden of eventuele andere varianten.

De heer Oude Wesselink heeft namens GroenLinks een voorkeur voor eerst een informatiebijeenkomst, alvorens de Staten overgaan tot besluitvorming. Voorkomen moet worden dat de besluitvorming te lang wordt uitgesteld. Daar is niemand bij gebaat, omdat bewoners en gebruikers hinder ondervinden van de N201. Hopelijk valt een besluit nog voor het zomerreces.

Mevrouw D'Hondt vraagt of hij kiest voor optie 2.

De heer Oude Wesselink beaamt dat.

De heer De Jager merkt op dat de memo uitgaat van brede steun voor versoering van het voorliggende pakket. Daar denkt hij genuanceerder over. Als het effectiever en met minder kosten kan, dan is de meerderheid voor. Maar de discussie gaat over hoe het nieuwe pakket eruit moet zien. De VVD wil meer details kennen van de knelpunten en pleit voor het verleggen van de bocht bij Mijdrecht. Er zijn nu acht knelpunten benoemd, rond de A2, bij Loenersloot en de aansluiting bij de N402. Als die zijn opgelost, dan wordt het knelpunt bij de bocht van Mijdrecht weer een groter probleem. Spreker wil op basis van de juiste informatie in gesprek gaan om daar prioriteit aan te geven, komend jaar. Beide sprekers drongen terecht aan op het creëren van draagvlak in Loenersloot. Ook daarvoor zijn tussenstappen nodig. Knelpunten in de doorstroming moeten worden opgelost. Enkel focussen op tijdelijke fietsverbetering en veiligheidsaanpassingen is onverstandig. De VVD is voorstander van optie 2, niet om de besluitvorming uit te stellen maar om de kwaliteit van besluitvorming te garanderen.

De heer Berlijn is voor optie 2.

De heer Van Déun sluit zich namens het CDA aan bij de heer De Jager en is voor optie 2.

De heer Boswijk kiest voor optie 2.

Mevrouw d'Hondt is ook voor optie 2.

Mevrouw De Haan sluit zich namens de CU aan bij de opmerkingen van GroenLinks en kiest voor optie 2.

De heer Van Déun kiest voor optie 2. Daarna is een commissiedebat nodig.

De heer De Weerd geeft aan dat de PvdD ook voor optie 2 is, met een informatiebijeenkomst, nog voor de volgende commissievergadering op 31 maart 2021. Is dat mogelijk?

De voorzitter merkt op dat de griffie zal proberen te voldoen aan die vraag. Optie 2 begint met een informatiebijeenkomst waarna een commissiebespreking plaatsvindt, zoals gebruikelijk is.

Mevrouw Poppe kiest namens de SP voor optie 2.

De heer Donker is namens de SGP voor optie 2, waarbij hij zich aansluit bij de heer De Weerd voor een spoedige behandeling in de Staten, liefst in april 2021.

De heer Van Reenen vindt namens 50Plus veiligheid, leefbaarheid, milieu en draagvlak belangrijk. Hij is voor optie 2.

De heer Bouabid heeft namens de lijst Bittich geen aanvullingen.

De voorzitter stelt vast dat optie 2 de voorkeur van de commissieleden krijgt.

Gedeputeerde Schaddelee constateert dat optie 2 is gekozen. Het kan zijn dat er na de informatiebijeenkomst en de commissiebehandeling bepaalde zaken moeten worden aangepast voor een Statenvoorstel. Dat kan zorgen voor tijdverlies. Het kan ook via amendering plaatsvinden. Spreker wijst de heer De Jager op de 900 pagina's aan onderliggende informatie. Zijn er al specifieke vragen waar het debat op kan ingaan? Een maatregel zoals de bocht bij Mijdrecht is echter erg kostbaar.

De heer De Jager geeft de suggestie de informatiesessie met een aantal Statenleden voor te bereiden.

Mevrouw d'Hondt beseft dat het een ingewikkelde informatiesessie zal worden. Daar moet men goed over nadenken. Zij stelt voor de acht knelpunten te rangschikken naar focus, zoals doorstroming, leefbaarheid en veiligheid.

Gedeputeerde Schaddelee lijkt het rangschikken een subjectief proces. Dat is lastig. De informatiesessie moet een open vragensessie vanuit de commissie zijn, zonder uitgebreide ambtelijke presentatie. Hoe eerder de vragen er zijn, hoe grondiger die kunnen worden beantwoord. De heer De Jager stelt voor tijdens de voorbereiding van de sessie te bekijken welke informatie belangrijk is om meer richting aan te geven.

Gedeputeerde Schaddelee denkt dat het in samenspraak met de griffie kan gebeuren. Een en ander vooraf stroomlijnen zal helpen.

Mevrouw d'Hondt merkt op dat dit een zeer gepolitiseerd onderwerp is. Zij stelt voor de vragen van tevoren in te sturen, zodat de ambtenaren de sessie goed kunnen voorbereiden.

De heer De Jager kan zich daarin vinden.

De voorzitter vindt het een goed voorstel.

Gedeputeerde Schaddelee vindt dat ook.

De heer De Weerd vraagt zich af of de informatiesessie met vragen vooraf nog wel voldoet aan het oorspronkelijke idee van een Q&A. Hij wil na een korte presentatie zijn vragen tijdens de sessie formuleren.

De voorzitter constateert dat de andere commissieleden zich daarbij niet aansluiten. Hij zal de griffie vragen het procesvoorstel rond te sturen.

De heer Oude Wesselink geeft aan dat de ambtenaren de sessie kunnen voorbereiden aan de hand van de ingediende vragen vooraf, waarbij een bepaalde focus kan worden aangelegd. Vervolgens kan men er alsnog vragen over stellen.

De voorzitter stelt vast dat de commissie de procedure heeft vastgesteld.

2.2.

Discussie aardgasvrije wijken

De voorzitter wijst erop dat drie fracties vragen vooraf hebben ingediend. Die krijgen als eerste het woord, namelijk de PVV, SGP en VVD. Er vindt vandaag geen besluitvorming over dit punt plaats.

De heer Van Déun gaat in op de onbetaalbaarheid van de aanpak. Er is inmiddels 0,5 miljard euro geïnvesteerd in 27 proefwijken en er zijn slechts 206 woningen van het gas af. In Overvecht zouden 4400 woningen van het gas af moeten. Zelfs het elektrisch koken lukt er niet, waarbij een inductieplaat wordt aangeboden en een gratis pannenset. De mensen willen niet, ook omdat een tajine of wok niet lukt met elektra. De aanpak blijkt onbetaalbaar. Het college en gemeentes geven aan dat er geld van het Rijk nodig is, zo vindt ook de PVV. De transitie naar aardgasvrij in 2030 of 2050 kan alleen lukken met kernenergie. Waarom nu van het gas af, als alle buurlanden gas juist stimuleren? Spreker is niet voor gebruik van Gronings gas, maar wel uit het buitenland. Hoe wil het college van het gas af in 2050, als men daarvoor 1100 woningen per dag zou moeten aanpassen?

De heer Donker geeft aan dat 1100 woningen per dag totaal onhaalbaar is. De gemeenschap werkt niet mee, terwijl een schone energiebron niet wordt ingezet. Door stroom op te wekken veroorzaakt men meer CO² dan met een schone cv-ketel in een woning. Men moet het geld inzetten op het verduurzamen van woningen. Nieuwe woningen moeten gasloos worden gerealiseerd. Doorgaan op deze heilloze weg kost veel geld. De provincie moet andere prioriteiten stellen.

Mevrouw Van Ulzen sluit zich namens de VVD aan bij de vorige sprekers. Men moet af van het Gronings gas. Gas uit Noorwegen is een optie, maar uit Rusland niet. Hoe ziet de gedeputeerde die mogelijkheden? Duidelijk is dat de exercitie lastig wordt. Is er een alternatief, mocht de gastoevoer niet mogelijk zijn? Enig geduld betrachten bij de eerste proeven lijkt verstandig, maar de vraag is of het hele systeem al goed is doordacht. Aan welke bron voor werkbare energie wordt gedacht? Is er in de Omgevingsvisie en qua infrastructuur voldoende over nagedacht?

De heer Bart vraagt een reactie van de gedeputeerde dat de financiële steun vanuit het Rijk voor veel projecten is afgewezen. Zijn er mogelijkheden alsnog de financiering binnen te halen? Enig geduld is op zijn plaats, ook omdat de warmtevisie van de RES nog niet af is. Ligt dat op schema?

De heer Boswijk begrijpt de zorgen over de bestaande bouw. Is men op een effectieve manier bezig? Is het een idee om te bekijken hoe het geld beter kan worden besteed?

Mevrouw Veen sluit zich aan bij het CDA.

Mevrouw Lejeune vindt het voornemen om van het gas af te gaan geen discussiepunt. Wel moet men kijken naar de haalbaarheid en betaalbaarheid. Men moet de schouders zetten onder deze lastige opdracht. Het proces moet voor de mensen geen dreiging worden maar een mooie ontwikkeling. Zeker bij de lagere inkomens en de sociale huurders is er veel ongerustheid. Daar ligt voor de PvdA de focus.

De heer Donker vraagt hoelang men erover mag doen om van het gas af te komen. 2050 is niet haalbaar.

Mevrouw Lejeune vindt een stip op de horizon nodig, dus blijven focussen op 2050. Mocht de komende decennia blijken dat het niet haalbaar is, kan de planning worden aangepast. Doorgaan met fossiele brandstof is geen optie.

De heer Bart merkt op dat het proces om van het gas af te gaan vele jaren gaat kosten. Men is er net mee begonnen. Men moet haast maken met de infrastructuur en de verantwoordelijkheid pakken om klimaatverandering tegen te gaan.

De heer Donker werkt in de bouw waar men gewend is een planning maken en elkaar eraan te houden. Een onhaalbare planning werkt negatief. Men moet realistisch zijn. 2050 is niet haalbaar qua capaciteit en problemen met de infrastructuur. Zonne-energie levert niet genoeg elektriciteit.

De heer Van Déun sluit zich daarbij aan. Men zal 1100 woningen per dag moeten ombouwen, wil men 2050 halen. Over dat feit hoort spreker GroenLinks niet praten. Iedereen is ervan overtuigd dat men van fossiele brandstof af moet, maar met deze planning is 2050 niet haalbaar.

De heer Bart wijst erop dat telkens wordt beweerd dat kernenergie miraculeuze kostendalingen zal kennen. Dat is echter de vraag. Een realistische planning voor het van het gas halen van woningen is zeker belangrijk, maar men is er net mee begonnen zodat een kostendaling later pas duidelijk zal worden. Tot die tijd moet men ervoor zorgen de kosten zo snel mogelijk omlaag te brengen. Kan de gedeputeerde daar meer over vertellen?

De heer Boswijk geeft aan dat het CDA niet heeft beweerd dat kernenergie goedkoper zou zijn. Hij is bereid meer te betalen, als men er daarmee voor zorgt dat het landschap schoon blijft in plaats van het vol te zetten met windmolens en zonnepanelen.

De heer Bart betwijfelt het utopische toekomstbeeld rond kernenergie en een enorme kostendaling. Bij het verduurzamen van woningen ziet men telkens wel een kostendaling. Dat geldt ook voor de aanleg van zonnepanelen.

Mevrouw Van Ulzen gaat in op de aardgasvrije wijken en de provinciale rol daarbij. Zij is benieuwd naar antwoord op de gestelde vragen.

Mevrouw Lejeune wijst erop dat de discussie over kernenergie losstaat van die over aardgasvrij. Zij is verbaasd hoe een paar partijen nu al het bijltje erbij neergooit. De energietransitie is een langdurig en ingewikkeld proces. Het aardgasvrij maken van bestaande woningen is er een ingewikkeld onderdeel van. Dat vraagt juist om extra inzet, extra steun van de overheid en creatief aan de slag gaan. Hopelijk bereikt men in 2050 de eindstreep en enig optimisme in dit proces is niet misplaatst.

De heer De Harder is verbaasd over de discussie over een landelijke opdracht. Het aardgasvrij maken van de wijken gaat moeizaam. De cijfers spreken voor zich. De proefwijken zijn bedoeld ervan te leren. Het tussentijdse doel tot 2030 moet een aanmoediging zijn om door te gaan met de transitie van bestaande woningen, de mensen erin mee te nemen, te zorgen voor betaalbaarheid en keuzemogelijkheid. Vandaaruit kan men proberen een versnelling tot 2050 te realiseren.

De heer Boswijk wijst op het pijnpunt dat mensen niet kunnen kiezen als een wijk wordt aangepakt. Dat houdt soms in dat men mensen moet gaan dwingen.

De heer Donker vindt dat de heer De Harder wijze dingen zegt, maar eerst moet worden uitgewerkt wat het beste concept is om woningen van het gas af te halen. Veel mensen klagen over de nieuwe systemen. De provincie moet vooral inzetten op de verduurzaming en rond 2030 zorgen voor een realistische planning.

De heer De Harder lijkt het lastig iedereen in de wijken een vrije keuze te geven. Daar zijn compromissen voor nodig. De proeftuinen zijn juist daarvoor bedoeld. Een realistische planning is nog niet mogelijk, wel de tussendoelen 2030 en 2050. Er is alle ruimte voor bijstelling. Zo denkt men nu na over het toepassen van hybride warmtepompen met een enorme reductie in het gasgebruik. Dat zijn goede tussenstappen, omdat het doel van 1,5 miljoen woningen in 2030 waarschijnlijk te optimistisch is. Nu stoppen met onderzoeken wat er mogelijk is, is onverstandig, wil men toekomen aan een realistische planning.

De heer De Weerd sluit zich aan bij de woorden van mevrouw Lejeune. De PvdD is voor lokaal opgewekte schone energie en het oprichten van energiecoöperaties met de bewoners als mede-eigenaar. Dan is ook duidelijker voor de bewoners wat de voordelen van de transitie zijn.

Mevrouw Poppe sluit zich aan bij mevrouw Lejeune, maar is ook realistisch. De verwarmingskosten gaan soms helemaal niet naar beneden, ook niet in goed geïsoleerde woningen. Dat moet worden verbeterd. Men moet van de proeftuinen leren, maar niet ten koste van de bewoners. In Overvecht kregen de bewoners een pannenset, maar geen inductiekookplaat. Veel mensen geven de voorkeur

aan een gasoven. De gemeente of provincie moet ook die mensen een goed alternatief bieden. De SP vindt het een moeilijk verhaal. Het zal veel energie kosten om het om te buigen in een goed verhaal. De heer Van Déun merkt op dat de bewoners een inductiekookplaat en een pannenset krijgen aangeboden. Een wok-restaurant moest extra gasleidingen laten aanleggen en werd met de kosten opgezadeld, waarmee de gemeente alsnog akkoord is gegaan. Moet de transitie voor de bewoners kostenneutraal zijn?

Mevrouw Poppe is het daarmee eens. In haar jeugd vond de transitie naar aardgas plaats en daarbij kreeg iedereen een gratis gasfornuis van de overheid. Dat was kostenneutraal. Ook in dit proces is dat nodig.

De heer Van Reenen vindt het een lastige opdracht. Die moet realistisch en met draagvlak worden gerealiseerd. Hij sluit zich aan bij de heer Boswijk.

De heer Bouabid sluit zich aan bij de SP en PvdA: de kosten moeten niet bij de burger terecht komen.

Gedeputeerde Van Essen geeft aan dat aardgas eenderde van het energieverbruik in de provincie is. In het klimaatakkoord staan de kaders voor de transitie naar aardgasvrij: 1,5 miljoen woningen in 2030, waarbij de gemeentes de regierol hebben. Die moeten dit jaar een transitievisie warmte opstellen, per wijk. De Staten hebben het klimaatakkoord geaccordeerd zodat een discussie over nut en noodzaak van aardgasvrij minder zinvol is. Het traject is complex en bevat een aantal hobbels. De provincie ondersteunt de gemeentes in hun regierol, ook wat betreft het isoleren van woningen en een stap-voor-stap-aanpak. Zo heeft Leusden onlangs een aanvraag bij de provincie ingediend voor procesondersteuning. De subsidieregeling biedt er ruimte voor. Bij de derde ronde van het programma aardgasvrij van het Rijk ligt meer nadruk op de stapsgewijze aanpak. Gezien de huidige fase van de transitie leven er veel vragen bij de gemeentes. In de proeftuinen worden de eerste stappen gezet om opschaalbare technieken en concepten te ontwikkelen. Ook dat proces ondersteunt de provincie, met expertise en soms ook financiële ondersteuning. Zo wordt de gemeente Heuvelrug ondersteund met expertise voor onderzoek naar de aanleg van een kleinschalig warmtenet. Veenendaal wordt ondersteund in het benutten van bodemenergie in relatie tot drinkwatervoorziening. Ook provinciebreed wordt kennis gedeeld met de gemeentes. Volgende week wordt bijvoorbeeld een congres georganiseerd over de energietransitie.

Energiebesparing is ook belangrijk en de provincie draagt eraan bij, via ondersteuning van U-Thuis en energiecoöperaties met warmte-ambassadeurs. Isolatie-opgaven worden onderzocht in het kader van de biodiversiteit. Bij de EU is subsidie aangevraagd voor de ondersteuning van VvE's. In de rapportage over de voortgang staan meer van dergelijke voorbeelden. Bij de transitie naar aardgasvrij zijn andere energiebronnen nodig, en vaak ook de nodige infrastructuur zoals een warmtenet. Er zijn veel vormen van bronnen: restwarmte, aardwarmte, aquathermie of biomassa. In de regionale structuurvisie warmte van de RES staan de grote bronnen genoemd, evenals waar en hoe die het beste kunnen worden ingezet. De kosten en investeringen moeten worden onderscheiden. Voor elke wijk wordt een businesscase opgesteld en ook landelijk is veel onderzoek verricht naar de investeringskosten en de kosten per woning, waarbij sprake is van lagere energiekosten op lange termijn. Er is vaak sprake van een onrendabele top zodat er investeringen nodig zijn, omdat de transitie in principe woonlastenneutraal moet zijn, zo is afgesproken. Per wijk verschilt die onrendabele top, afhankelijk van de bebouwing, schaalgrootte en de gekozen oplossing. Met de provincie hebben veel gemeentes de voorstellen uitgewerkt. Zeven daarvan zijn helaas niet gehonoreerd, zodat men nu in gesprek met die gemeentes is over mogelijke oplossingen. Dat is de achtergrond van de verstuurd brief met zes gemeentes aan het kabinet. Het proces gaat over leren, opschalen en samenwerken.

De voorzitter geeft aan dat de uitnodiging voor het symposium door de griffie wordt verstuurd.

Mevrouw Van Ulzen dankt voor de beantwoording. In de RES 1.0 worden de energiebronnen verkend. Wordt bij het aardgasvrij maken van wijken eerst bekeken welke bron het beste geschikt is? Wat gaat de provincie bijdragen aan de onrendabele top? Geldt daarvoor een maximale top?

Mevrouw Poppe vraagt wat er gebeurt met een nieuwe woonwijk met warmte-koude-opslag. Dat leidt tot hogere kosten voor de bewoners, terwijl hun woning goed is geïsoleerd maar toch niet warm is te krijgen. Uiteindelijk is besloten er toch maar weer gasleidingen aan te leggen, zo liet het tv-programma Radar zien. Gebeurt dat ook in Utrecht?

De heer De Harder vraagt welke rol de SP ziet voor de provincie. In deze kwestie is de gemeente aan zet.

Mevrouw Poppe weet dat, maar de inwoners moeten weten dat de provincie de betreffende gemeente er stevig op zal aanspreken.

De heer Van Déun vraagt of 1100 woningen per dag haalbaar is, evenals de 1,5 miljoen woningen van het gas af in 2030. Hoe realistisch is dat? Woonlastenneutraal is niet budgettair neutraal.

De heer Donker geeft aan dat de gedeputeerde veel goede dingen heeft gezegd, maar eerst zijn er goede systemen nodig om de huizen te verwarmen. Te vaak levert dat nog problemen op. De provincie kan daar een rol in spelen. De huidige planning voor 2050 zal zeker niet lukken. Het geld moet worden ingezet op de verduurzaming van woningen.

De heer Bart gaat in op de heer Van Déun die ten onrechte het getal van 11000 woningen per dag noemde. Hij vraagt naar de mogelijkheid van inzet van basaltinnovaties voor de opslag, zoals het tv-programma Tegenlicht liet zien.

De heer Van Déun licht toe dat hij het getal van 1100 woningen per dag heeft genoemd.

Gedeputeerde Van Essen geeft aan dat de regionale structuurvisie warmte een inventarisatie van bronnen bevat, evenals van de vraag. De transitievisie warmte geeft per wijk aan wat de gemeente nastreeft. In RES 2.0 wordt die visie verder uitgewerkt. De provincie heeft geen middelen om de onrendabele top weg te werken. Het Rijk moet daarvoor worden aangesproken. Het voorbeeld in het tv-programma over de technieken bij nieuwbouw maakt duidelijk dat er soms wel iets mis kan gaan. Soms betekent dat het nodige duw- en trekwerk om zaken te herstellen. Het is aan de bouwers, corporaties en de gemeentes om er goede afspraken over te maken. Als het gaat om het aardgasvrij maken, gaat het vooral om bestaande woningen. Nieuwe technieken moeten vaak verder worden ontwikkeld, maar er is al veel expertise in buurlanden beschikbaar.

Mevrouw Poppe wijst erop dat de problemen al een paar jaar spelen. De mensen hebben geen keuze in energieleverancier en kunnen niet meer van langdurige, te dure contracten af. De provincie kan er niet voor gaan betalen, maar moet de problemen wel proactief signaleren en bij het Rijk of gemeente aanklaarten.

Gedeputeerde Van Essen merkt op dat de gemeentes blij zijn met de stappen van de provincie rond de energietransitie. Er zijn bij hem geen problematische signalen ontvangen, al is het signaal van mevrouw Poppe terecht. Hij zal het nog checken bij de wethouders, maar de provincie kan de technische problemen niet zelf oplossen. Het gaat om forse aantallen woningen: tot 2030 komen er bijna 100.000 nieuwe woningen in Utrecht. Het verduurzamen van bestaande woningen is ook een grote opgave, maar wel denkbaar en haalbaar. Met de nodige inzet moet men een eind kunnen komen. Het klimaatakkoord gaat uit van het begrip woonlastenneutraal. Dat hangt samen met de energierekening, waarbij men de investering op termijn terugverdient door de lagere lasten. De innovatie met basalt is interessant, maar vooral een technische vraag.

Mevrouw Van Ulzen vraagt of er een maximumbedrag per woning geldt.

Gedeputeerde Van Essen antwoordt dat het afhangt van de aard van een project. Bij opschaling en nieuwbouw zijn de kosten beperkt, maar als het gaat om innovatieve technieken dan mag het wat meer kosten. De bandbreedte voor de financiering van de onrendabele top zal onderwerp worden bij de vorming van een nieuw kabinet, omdat het Rijk ervoor aanspreekbaar is.

De voorzitter sluit de discussie af. Hij dankt de ambtelijke ondersteuning voor de verstuurd uitnodiging voor het congres op 18 februari 2021.

3. Sluiting

De voorzitter dankt de aanwezigen voor hun bijdrage en sluit de vergadering.